

ZALETY ORAZ MANKAMENTY UKŁADOWEJ REGULACJI STOSUNKU PAŃSTWA DO NIERZYMSKOKATOLICKICH KOŚCIOŁÓW I INNYCH ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH OKREŚLONYCH W ART. 25 UST. 5 KONSTYTUCJI RP

Nowa metoda regulacji stosunków między państwem a związkami wyznaniowymi określona w art. 25 ust. 5 Konstytucji RP z 1997 r., może być postrzegana w kategoriach zalet, ale i mankamentów. Z pewnością zastosowany w tej metodzie bilateralizm daje obu stronom – państwowej i kościelnej, perspektywę partnerskiego określenia wzajemnych odniesień. Takie podejście pozwala na uwzględnienie specyficznych cen danego związku wyznaniowego w kontekście jego stosunku do władz publicznych i odwrotnie. Odejście od jednostronności regulowania statusu związków wyznaniowych przez państwo stanowi także wyraz docenienia ich roli jako składników społeczeństwa obywatelskiego i dostrzeżenia ich znaczenia pozareligijnego np. w sferze socjalno-charytatywnej, kulturalnej czy opiekuńczo-wychowawczej. Z drugiej strony, konstytucyjne *novum* art. 25 ust. 5 musi być postrzegane również w kontekście zasady równouprawnienia kościołów i innych związków wyznaniowych, określonej w art. w art. 25 ust. 1 Konstytucji. W artykule omówione zostały trudności, jakie wiązałyby się z odejściem od bilateralizmu i powrotem do koncepcji jednej, wspólnej dla wszystkich wyznań ustawy. Przedstawione zostały również zagrożenia mogące przejawiać się w swoistej instrumentalizacji art. 25 ust. 5 przez uprawnione do takowej regulacji związki wyznaniowe.

Słowa kluczowe: bilateralizm, stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi, Konstytucja RP

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THE BILATERAL REGULATION OF THE RELATIONS BETWEEN THE STATE AND NON-ROMAN CATHOLIC CHURCHES AND OTHER RELIGIOUS ORGANIZATIONS REFERRED TO IN ARTICLE 25(5) OF THE CONSTITUTION OF THE REPUBLIC OF POLAND

A new method of regulating the relations between the state and religious organizations provided for in Article 25(5) of the 1997 Constitution has a number of advantages but is not free from flaws. No doubt, the adopted bilateral approach enables both parties – churches and the state – to determine mutual rights and obligations in the spirit of partnership. It further

allows for the specific attributes of a given religious organization in terms of its relation to the public authorities (and vice versa). The departure from the unilateral concept of regulating the status of religious organizations by the state also affirms the recognition of their non-religious role as components of the civil society, e.g. as community, charitable, cultural or educational organizations. Notwithstanding the foregoing, the constitutional novelty of Article 25(5) of the Constitution must also be seen against the backdrop of the principle of equality between churches and other religious organizations, set out in Article 25(1) of the Constitution. The article attempts to envisage the difficulties that a departure from bilateralism might entail, especially when coupled with the return to the concept of a single legal act governing all denominations. The author also highlights the threats that may arise from the abuse of Article 25(5) by religious organizations entitled to undertake such a regulation.

Keywords: bilateralism, the relations between the state, churches and other religious organizations, the Constitution of the Republic of Poland